

Başkanlık Sistemi Ve Demokrasimizin Ana Sorunları

İçeriği Yazan: [Mehmet ÇAĞIRICI](#) [1] Zaman: Salı, 20/11/2012 - 16:29

Son dönemde “Başkanlık sistemi” ile ilgili tartışmalar ülkemizde yeni anayasa çalışmaları bağlamında iyice alevlendi. AKP lideri ve Başbakan Erdoğan ülkemizde Başkanlık sisteminin uygulanmasında oldukça kararlı görünüyor. Bu senenin Mayıs ayında Başkanlık sistemi ile ilgili tartışmaları başlatan Erdoğan, bu işi ne denli ciddiye aldığını, konuyu mecliste temsil edilen bütün partilerin vekillerinden oluşan uzlaşma kuruluna taşımakla göstermiştir.

Başbakan yardımcı Bekir Bozdağ AKP ve hükümet adına, yeni anayasa komisyonuna “Başkanlık Sistemi” nin girmesi için öneri getirmiş ve uzlaşma kurulunun bu öneriyi oy birliği ile yeni anayasaya almaması halinde dahi öneriyi geri çekmeyeceğini açıklamıştır. Bizim Başkanlık sistemi ile görüşümüz Politikadergisi’nin Mayıs ayında yayınlanmıştır.

(Link= <http://www.politikadergisi.com/okur-makale/baskanlik-sistemi-ve-yeni-ana...> [2])

Devlet yönetim biçimi olarak demokrasi bir **vekâlet** rejimidir. Belli bir dünya görüşüne sahip, belli bir siyasi partiden veya bağımsız aday olarak seçime katılan vekil adayları, görüş ve fikir birliği çerçevesinde seçmenin güvenini kazanarak yönetim organlarına seçilirler. Yani temsili demokrasilerde vekiller “**güven**” esasına göre seçilirler.

Temsili demokrasilerde halk veya ulus, egemenliğini güvendikleri ve seçtikleri bu vekilleri üzerinden gerçekleştirir. Çünkü halk tarafından seçilen vekiller veya yine onların belirledikleri kişiler başta yasama organı olan meclis ve yürütme organı olan hükümet olmak üzere bütün diğer devlet organlarını oluştururlar. Yine halk tarafından seçilen vekillerin nitelikli çoğunluğu ile anayasa; anayasal kurallarla da devlet ve siyasetin yapısı ve işleyişi, toplumsal yaşamın genel ve temel kuralları belirlenir.

Temsili demokratik rejimler, her ülkenin kendi somut tarihi ve siyasi koşullarında şekillenirler ve değişik kendine özgü özellikler kazanırlar. Bu nedenle her ülkenin, her ulusun demokratik rejiminin kendine özgü yapısı ve işleyişi vardır. Bir genelleme yaparsak; dünyada değişik ülkelerde demokrasilerin, hükümetin oluşması ve çalışması bakımından, temel olarak üç şekilde uygulandığını görebiliriz:

- Parlamenter Sistem
- Başkanlık Sistemi
- Yarı Başkanlık Sistemi

Parlamenter sistemde hükümet parlamento tarafından kurulur veya düşürülür; buna karşılık Başkanlık sisteminde hükümeti doğrudan halk tarafından seçilen Başkan tarafından kurulur ve yönetilir. Yarı Başkanlık ise her iki rejimin adeta bir karışımıdır. Yarı Başkanlık sisteminde; Devlet Başkanı doğrudan halk tarafından seçilir, fakat hükümet meclis tarafından güvenoyu ile oluşur veya hükümet meclisten güvenoyu alamazsa düşer.

Bir demokratik rejimin gelişmiş, olgun ve sağlıklı işleyebilmesi; ister Başkanlık, ister Yarı Başkanlık veya isterse Parlamenter sistemle hükümetini oluştursun, yasama ve yürütmesinin **denetlenebilirliğine** bağlıdır.

Bilge insanların kullandığı bir söz vardır: “**Yönetimde güven iyidir, fakat kontrol çok daha iyidir!**” diye! İşte bu anlamda halkın, seçmenin vekillerine güvenmesi iyidir; fakat toplumun yazgısını belirleyen kişi ve kurulların denetlene bilmeleri çok daha iyidir! Yani **kontrol edilebilirlik** olgun ve

sağlıklı işleyen bir demokrasinin **temel ölçütüdür!**

Hükümet biçiminden bağımsız olarak; ister Başkanlık, ister Yarı Başkanlık veya isterse Parlamenter sistem olsun, her demokratik rejimde **denetim**(kontrol) işlevini yürüten **üç** temel **kamu ögesi** vardır:

- Muhalefet
- Bağımsız Yargı
- Bağımsız Basın

I. Dünya Savaşı sonucu emperyalist devletler tarafından işgal edilen vatanımızın kurtuluş savaşının ateşleri içinde ülkemizde de büyük önder M. Kemal Atatürk ve Kuvayı Milliye güçleri tarafından 23 Nisan 1920 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (yasama) kurulmuş ve bu meclisin içinden de gelecekteki modern Türkiye'nin yeni devletinin hükümeti (yürütme) seçilmiştir. Yani ülkemizin M. Kemal Atatürk liderliğindeki kahraman milli güçleri, Türkiye'de daha cumhuriyetçi bir devlet biçimini dahi seçmeden **parlamenter demokrasi** rejiminde karar kılmışlardır. Bu olaydan tam üç yıl sonra, 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan **Lozan** antlaşmasıyla devletin kuruluş belgesi veya tapusu alınan bu modern Türk devletinin yönetim biçimi 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet olarak ilan edilmiştir.

Görülüyor ki modern Türkiye Cumhuriyetinin temelleri **parlamenter demokratik rejimle** atılmış ve Kemalist (Atatürkçü) devrimler **demokratik parlamenter** yöntemlerle Türkiye Cumhuriyetini modern bir devlet ve toplum olarak gerçekleştirilmiştir. Yani **Atatürkçü demokratik parlamenter rejim** Türkiye Cumhuriyetinin tarihi gelişiminde başrolü oynamıştır.

Bugün kimileri Türkiye'nin demokratik rejime 1946'dan sonra çok partiye geçtiğini iddia ediyorlar. Hatta bazıları çok daha ileri giderek Atatürk dönemini tek parti diktatörlüğü olarak tanımlıyorlar. Bu iddialar, eğer kasıtlı birer iftira değilse eğer, o zaman büyük bir cehaletin ürünüdürler.

Çünkü çok partililiği demokrasiyle eş değer tutanlara göre o zaman; Osmanlı imparatorluğunun son dönemi, özellikle 1907 ve 1923 arası siyasal yaşamı çok partili olan süreci, Türkiye Cumhuriyetinin CHP yönetimindeki tek partili döneme göre çok daha demokratiktir. Bu saçmalık aslında demokrasiyi Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik temelinde siyasi **nitelikli bir yönetim** olarak değil de **çok partilik** gibi bir **siyasi niceliğe** indirgenmesinden kaynaklanmaktadır.

Tarihi gerçekler bilimsel bakanların gözünde çok daha başkadır. Cumhuriyetle birlikte ülke emperyalist baskı, sömürü, bağımlılık ve fiili işgalden kurtulup tam anlamıyla **özgürleştiği** gibi, büyük Kemalist devrimlerle de; laiklik, Atatürk Milliyetçiliği ve Kadın Erkek Eşitliği gibi siyasi **eşitlik** te tam anlamıyla Türkiye topraklarında reel ve somut olarak yaşama geçirilmiştir. İlk defa cumhuriyetle birlikte yurttaşlar arası tarihsel ortak kültür bağları ve kurtuluş savaşının ortak mücadelesi; değişik etnik kökenden gelen, değişik inanca sahip olan ve farklı cinsiyetten olan insanlarımızı **Türk ulusu** kimliğinde birleştirerek gerçek ve samimi bir **kardeşlik ruhu** yaratılmıştır. Bağımsızlık, Özgürlük, Eşitlik ve Kardeşlik gibi siyasi ve toplumsal nitelikler **gerçek demokrasinin** temel taşlarıdır.

Kurtuluş savaşıyla yükselen, Atatürk devrimleriyle büyük bir sıçrama yapan Türk demokrasisi, ülkemizin tarihi gelişim sürecinde çok değişik aşamalar, "gel-git" ler yaşamıştır. Çok partili döneme geçiş, 27 Mayıs 1960 Devrimi, 12 Mart 1971 Muhtırası, 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesi, 28 Şubat 1997 Milli Güvenlik Kurulu dayatması ve nihayet 2002 **karşı devrimci AKP iktidarı** Türk demokrasisinin geçirdiği en önemli dönemeçlerin en dikkate değer köşe taşlarıdır.

27 Mayıs Devrimi ile büyük bir demokratikleşme süreci yaşayan ülkemizin demokratik siyasi ve sosyal yaşamı en büyük gerici ve faşist darbeyi 12 Eylül 1980 askeri darbesinden yemiştir. Öğleki

Ülkemizdeki **parlamentar demokratik rejim** halen 12 Eylül faşist darbesinin derin izlerini taşımakta ve 10 senedir iktidarda olan AKP, 12 Eylül'den miras aldığı bu **çarpık yarı dikta rejimi**, üstüne de kendisi bazı anti demokratik çarpıklıklar koyarak tepe tepe hovardaca kullanmaktadır.

Bugünkü **parlamentar demokratik rejime** 12 Eylül faşist düzeninden miras kalan **en büyük çarpıklık**, siyasi partilere uygulanan **% 10 seçim barajıdır**. Dünyada bir eşi daha olmayan bu yüksek baraj, 2002 Kasım seçimlerinde AKP'ye seçmenden % 34 oy almasına karşılık mecliste % 65 oranında vekille temsil etme olanağı tanımıştır. Türkiye'deki % 10 seçim barajı **temsilde adaletsizliğin** şampiyonudur!

12 Eylül faşist darbesinin günümüz demokrasisine miras bıraktığı diğer önemli bir husus, seçim ve siyasi partiler yasasıdır. Bu yasaya göre, Türk parlamenter demokrasisinde seçmen kendi vekilini seçmez! Seçmen sadece bir siyasi partiye oy verir. O partinin aldığı oy oranına göre de o parti başkanının veya merkez yönetiminin o seçim bölgesinde belirlediği adaylar meclise vekil olarak girerler. Yani vekilleri seçmen değil, parti başkanları veya merkez yöneticileri seçerler. Bu yöntem ister istemez seçilen milletvekillerinin parti liderlerine ve merkez yöneticilerine bağımlı ve itaatkâr olmalarını sağlar. Seçilen milletvekillerinin parti başkanına bağımlılığı ve itaatkârlığı demek, parti içi demokrasinin olmaması demektir. Parti içi demokrasiden yoksun bir parti eğer iktidar olur, hükümeti kurarsa, bu durumda o partinin milletvekilleri parti liderinin her isteğini, her yasa tasarısını yasalaştırmakla kendilerini bağlamış olurlar. Kısaca, bu durumda yasama(meclis) ile yürütme(hükümet) arasında kuvvetler ayrılığı kalkar, kuvvetler birliği oluşur. Bugün bu durumu AKP iktidarında bire bir yaşamaktayız!

Yazımızın ilk bölümünde sağlıklı işleyen bir demokrasinin ana kıstasının **yasama ve yürütme** eylemlerinin **kamusal denetimi** olduğuna değinmiştik. Ülkemizde AKP iktidarı döneminde denetim işleviyle yükümlü olan **muhalefet, bağımsız basın ve bağımsız yargı** değil parlamentoyu ve hükümeti denetlemek, tam tersine denebilir ki yürütme, hatta yürütmenin en yetkin siyaset adamı olarak Başbakan R.T. Erdoğan büyük ölçüde basını ve yargıyı denetlemektedir.

Ülkemizde **yargı** 12 Eylül'den beri hiçbir zaman yürütmeden **bağımsız olmamıştır**. Çünkü yargıyı yapılandıran ve yönlendiren Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu(HSYK)'nın başı hükümete bağlı Adalet Bakanıdır. Ayrıca AKP iktidarı, 12 Eylül 2010 referandumuyla halka kabul ettirdiği anayasa değişiklikleriyle yüksek yargıyı (Anayasa Mahkemesi, Danışta ve Yargıtay) yeniden yapılandırarak tam anlamıyla yürütmenin kontrolü altına almıştır. Yani aslında meclisi ve hükümeti denetleme göreviyle yükümlü olan bu mahkemeler artık tam tersine hükümetin bizzat kendi denetimi altına girmişlerdir.

Ülkemizde yazılı ve görsel basın büyük ölçüde, iktidarla işbirliği yapan yabancı ve yerli holdingci büyük sermayenin tekelindedir. Az sayıda iktidara muhalif olma potansiyeline sahip olan basın ise hükümet, daha doğrusu Başbakan Erdoğan tarafından iktidar gücü kullanılarak, onlara bir bahaneyle ödenmesi olanaksız mali cezalar kesilerek, şantaj ve baskıyla susturulup sindirilmektedir. Günümüzde AKP döneminde yüzü aşkın gazeteci, Oda-TV davasında olduğu gibi, Silivri zindanlarında suçunun daha ne olduğunu bilmeden yıllarca yatmaktadırlar.

Ülkemiz demokrasisinde yasama ve yürütmeyi denetlemekle görevli diğer bir siyasi odak ise **muhalefet** partileridir. Ancak AKP iktidarı; meclisteki ezici ağırlığıyla, gerekirse kaset şantajlarıyla, yeri geldikince hile ve sahtekârlıkla, örneğin gece yarısı yasama eylemleriyle büyük ölçüde muhalefeti kontrol dışı bırakmakta çoğu zaman başarılı olmaktadır.

Özetle, ülkemiz parlamenter demokrasinin temsil sisteminde **adalet yoktur**. Partiler içi siyasal yaşam ve seçim yöntemi **demokratik değildir**. Temel devlet organları olan meclis, hükümet ve yargı arasında kuvvetler ayrılığı değil, **Başbakan Erdoğan'ın şahsında ve emrinde güçler birliği vardır**.

En kötüsü de AKP yönetiminde olan meclis(yasama) ve hükümet(yürütme) de kamusal denetim dışındadır. Çünkü ne yargı bağımsız ve tarafsızdır ne de basınımız! AKP'nin şark kurnazlığı da cabası!

Bütün bunlar günümüz demokrasimizin yaşanan somut koşullarıdır. Şimdi **bu koşullar altında** Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ülkemizdeki hükümet biçimini Atatürk'ün kurduğu, cumhuriyete

temel olan parlamenter sistemden çıkarıp **Başkanlık sistemine dönüştürmek** istiyor.

Sizce ortaya ne çıkar?

% 10 seçim barajıyla **adaletsiz** bir biçimde çoğunluk partisinin **yasama gücünün kat kat arttığı**, milletvekillerinin **parti liderleri tarafından** seçildiği bir sistemde, çoğunluk partisinin liderinin bir de **kontrol dışı** büyük yetkilerle donanımlı başkan olduğunu düşünün!

Düşünün; bu başkan yani günümüz Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan hem devlet başkanı olacak, hem tek başına hükümeti kuracak, hem çoğunluk partisi olan partisi üzerinden kendisinin seçtiği milletvekilleri aracılığı ile meclise hükmedecek ve hem de ne muhalefet, ne basın ne de yargı tarafından denetlenebilecek!

Sizce bu Başkanlık sistemine ne denir?

Evet, evet, iyi düşündünüz! Düpedüz **faşist tek adam diktatörlüğü**!

Yeni bir anayasa ile başkanlık sisteminin halkımıza dayatılması, Türkiye'nin artık M. Kemal Atatürk'ün kurduğu **parlamenter demokratik cumhuriyet rejimine son veren**, onun yerine Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında faşist nitelikli bir diktatörlüğü kuran **karşı devrimin finali** olacaktır.

Ülkemizin gençleri, ilericileri, vefalı ulusal demokratik güçleri M. Kemal Atatürk'e, vatanımıza ve geleceğimize yapılan bu ihanete asla izin vermeyeceklerdir. Bu senenin 1 Mayıs'ında emekçiler, 19 Mayıs'ta gençlerimiz, 29 Ekim ve 10 Kasım'da tüm ilerici ulusalcı demokratik güçler bu kararlı mücadelelerini dosta düşmana çok açık biçimde göstermişlerdir.

Yükselen bir devrimle ülkemiz,

- Ulusal ve demokratik yeni bir hükümete kavuşacak;
- Ulusal birliğimiz ve toprak bütünlüğümüz korunacak;
- Türk parlamenter demokrasisinin ana sorunları olan yüksek seçim barajı düşürülerek temsilde adalet, siyasi partiler ve seçim yasası demokratikleştirilerek ve de Türk yargısı bağımsızlaştırılarak gerçek kuvvetler ayrılığına dayalı demokratik bir hukuk devleti yeniden kurulacaktır.
- Basın ve yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı hukuki güvence altına alınarak ve de her türlü muhalefet partilerine siyasette **eşit şans** tanınarak demokrasimizin yozlaşmasını önleyen denetim mekanizmaları çalıştırılacaktır!

Demokrasimizde artık 12 Eylül faşist düzenin kalıntılarına yer yok!

Başkanlık sistemini getirmeye çalışan yeni anayasaya geçit yok!

Mehmet ÇAĞIRICI

mehmet.cagirici@politikadergisi.com [3]

Yorumlar

Sayın ÇAĞIRICI, sizin bu

İçeriği Yazan: İzzet Kütükoğlu Zaman: Cum, 30/11/2012 - 19:22

Sayın ÇAĞIRICI, sizin bu ülkeyi gerçekten sevdiğinize bütün kalbimle inanıyorum. Fakat bunun çokta anlamının olduğunu düşünmüyorum.

Kendim yazıp kendim okuyacaksam yazdığının ne anlamı var? kendin yazıp kendin okuyacaksan ne anlamı olabilir? Bu sisteyi okuyan insanlar sizi takdir ederek okuyabilir ama bunun hiç bir anlamı yoktur. olayları gelişmeleri kendi dar bakış açısıyla yorumlayarak hiç bir kazanç elde edebilmeniz mümkün değildir.

Atatürk bana göre bu ülkeye Allah'ın bir lütfudur. Çok büyük bir liderdir. Böyle büyük liderler bin yılda bir gelir.

fakat, kabul etmelisiniz ki, gerçek anlamda cumhuriyet bu ülkeye hiç bir zaman gelmemiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki başarılar, cumhuriyetle alakalı bir başarı asla değildir. Bu başarılar tamamen Atatürk'ün şahsi liderlik başarısıdır. Eğer bu ülkede bu güne kadar yaşanan cumhuriyet tarihiyle Atatürk'ü bir değerlendirecek olursak Atatürk'e hakaret olur. Bu nedenle Atatürk'ü ayrı yere koymak gerekir. Eğer bu güne kadar toplumun Atatürk sevgisinde bir erezyon oluşmuş ise, bunun nedeni rejimle Atatürk'ün bir tutulmuş olmasıdır.

Rejimin sağlıklı olamayışının Atatürk'le alakası yoktur. Cumhuriyeti dizayn etmek Atatürk'ün işi değildir. Cumhuriyeti toplum geliştirir. Atatürk'ten sonra cumhuriyet postuna oturanlar. Bu millete cumhuriyetin zerresini göstermemişlerdir!

Atatürk'e hayran biri olarak benim vazifem, daha mükemmel bir cumhuriyetin inşası için çalışmak, mücadelesini vermektir. Ben yirmi yıldır bunun mücadelesini veriyorum. Başarılı olamıyorum. Çünkü AKP ye gidiyorum beni kendinden görmüyor. Chpye gidiyorum beni oda kendinden görmüyor. Çünkü ben ikisi de değilim. Ben çok şey istemiyorum. İstedğim daha mükemmel bir cumhuriyet o kadar. Senin de istediğin farklı bir şey değil buna eminim.

Daha mükemmel bir cumhuriyet inşa etmeye mecburuz. Bu bizim Atatürk'e borcumuz. Bu istiklal şehitlerine bizim borcumuz.

Bunu yapmak zorundayız. Aksi takdirde oradan buradan rejim ithal etme yanılsı içinde olanlara hizmet etmiş olacağız.

İmparatorluk yıkıp cumhuriyet kuran Atatürk'ün ruhuna sahip insanlara Atatürk devrimleri diye diye ağlaşmak yakışmıyor.

Saygılarımla

- [İç Siyasa](#) [4]

Kaynak URL (03/05/2024 - 07:29 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/baskanlik-sistemi-ve-demokrasimizin-ana-sorunlari>

Bağlantılar:

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

Page 5 of 6

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/mehmet-cagirici>
[2] <http://www.politikadergisi.com/okur-makale/baskanlik-sistemi-ve-yeni-anayasa>
[3] <mailto:mehmet.cagirici@politikadergisi.com>
[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>